

Doniyor kitobi — Sakson to‘rtinchi qism

Laodikiyalik Adventizmning To‘rt Avlodini Ochib Berish: Muqaddas Kitobdagi Parallelizm va Bashoratli Sinov Orqali Sayohat

Jeff Pippenger

2024-02-17

Haqiqat ikki yoki uch guvohlik asosida tasdiqlanadi, va Hizqiyol kitobining sakkizinchi bobidagi to‘rtta jirkanchlikning Laodikeyachi Adventizmning to‘rt avlodi sifatida qo‘llanishi bir necha guvohlarga ega. Avvalgi maqolalarda Vahiy kitobining ikkinchi va uchinchi boblaridagi yetti jamoat nafaqat zamonaviy Isroilning tarixini havoriylar davridan to dunyoning oxirigacha ifodalashi, balki ayni o‘sha yetti jamoat qadimgi Isroilning tarixini Muso davridan Masih davrigacha ham ifodalashi aniqlangan edi.

Efes jamoati ham ilk masihiy jamoatni, hamda Musodan Hakamlar davrigacha bo‘lgan qadimgi Isroilni ifodalaydi. Smirna jamoati shogirdlar zamonidan tortib Rim imperatori Konstantingacha bo‘lgan quvg‘in davrini, shuningdek, har kim o‘z ko‘ziga to‘g‘ri ko‘ringanini qilgan Hakamlar davrini ham ifodalaydi. Pergam jamoati Konstantindan to 538-yilda papalik hokimiyatigacha bo‘lgan murosachilik davrini, shuningdek, qadimgi Isroil Xudoni rad etib, o‘ziga shoh tanlagan va atrofini o‘rab turgan butparast shohliklar bilan tinmay murosaga borgan davrni ham ifodalaydi. Iyzabel orqali timsollangan to‘rtinchi jamoat — Tiyatira — 538-yildan 1798-yilgacha bo‘lgan papalik hukmronligi davrini, shuningdek, qadimgi Isroilning Bobildagi yetmish yillik asirligini ham ifodalaydi.

O‘sha to‘rtta jamoat Adventizmning to‘rtta avlodini ham ifodalaydi hamda Hizqiyolning to‘rtta jirkanch ishini shu to‘rtta avlodga tatbiq etishga guvohlik beradi. 1863-yildagi isyon qadimgi Isroilning birinchi avlodi bilan ifodalangan bo‘lib, bu Horunning oltin buzoq haqidagi isyonini orqali tasvirlangan. Birinchi avlod Efes jamoatiga berilgan nasihatni o‘z ichiga oladi; unda Xudoning xalqi o‘zining birinchi muhabbatini tark etgani va tavba qilib, birinchi muhabbatiga qaytishi kerakligi ko‘rsatiladi. 1863-yilda birinchi muhabbat, ya‘ni Uilyam Millerning javohirlari (asosiy haqiqatlar, ayniqsa “yetti zamon”) bilan ifodalangan narsa, bir chetga surib qo‘yildi va Xudoning xalqiga qaytish haqida nasihat berildi.

Shunga qaramay, sendan bir oz shikoyatim bor: sen avvalgi muhabbatingni tark etding.
Shunday ekan, qayerdan qulaganingni esla, tavba qil va avvalgi amallarni bajo keltir; aks holda, agar tavba qilmasang, men tez orada oldingga kelaman va shamdoningni o‘z joyidan olib tashlayman. Vahiy 2:4, 5.

Millerchilar Yermiyo “masxarachilar yig‘ini” deb atagan murtad protestantizm bilan kurashgan edilar va vahiy yetib kelishini sabr bilan kutdilar, chunki u yetib kelganida yolg‘on chiqmas edi. “Masxarachilar yig‘ini” Yahudo payg‘ambariga yolg‘on gapirgan qari payg‘ambar orqali ifodalangan edi; o‘sha Yahudo payg‘ambari Yorubomning soxta sajdasi qarshi tanbehni taqdim etgan edi.

Sening ishlaringni, mehnatingni va sabr-toqatingni bilaman; yovuz bo‘lganlarga toqat qila olmasligingni ham bilaman; o‘zlarini havoriylar deb aytib, aslida unday bo‘lmaganlarni sinab ko‘rding va ularni yolg‘onchi deb topding. Vahiy 2:2, 3. Sen bardosh berding, sabr-toqat qilding, Mening nomim uchun mehnat qilding va holdan toyganing yo‘q.

Smirna degan ikkinchi jamoat ilk nasroniy jamoatidagi ta‘qib davrini ifodalardi; u haqiqiy shahidlardan, shuningdek muqaddas bo‘lmagan undovlar tufayli ta‘qibni o‘z boshlariga keltirgan ayrim kishilardan iborat edi. U, shuningdek, qadimgi Isroilda har kim o‘z ko‘ziga to‘g‘ri ko‘ringan narsani qilgan Hakamlar davrini ham ifodalardi. 1888-yilda boshlangan isyon avlodi Payg‘ambarlik Ruhi, soatning tanlangan xabarchilari va Muqaddas Ruhga qarshi ta‘qib davrini belgilab berdi. Bu qadimgi Laodikiya Adventizmi odamlari, Kellogg, Prescott va Daniells kabi kishilar misolida ko‘ringanidek, o‘z ko‘zlariga to‘g‘ri ko‘ringan narsani qilishni tanlagan bir davrni boshlab berdi.

O‘sha davrdagi sodiq ozchilik o‘zlarini yahudiy deb da‘vo qiladigan, ammo unday bo‘lmagan bir toifa bilan o‘limga teng ruhiy jangda bo‘lishi kerak edi. Yetakchilik mavqeiga ega bo‘lishlariga qaramay, ular Shaytonning sinagogasidan edilar; buni Opa Uayt ayrimlar “osmondan quvilgan farishtalar tomonidan” yo‘naltirilayotganini ko‘rsatib tasdiqlagan. Ular o‘zlarini dono deb da‘vo qildilar, ammo nodon edilar. O‘sha davrda donolarga nisbatan hech qanday mahkumlik yo‘q edi, balki o‘limga qadar sodiq bo‘lishga undov bor edi. 1915-yilda Opa Uayt aytgan so‘nggi so‘zlar: “Men Kimga ishongan bo‘lsam, Uni bilaman”, — bo‘ldi, chunki u o‘limga qadar sodiq bo‘lgan edi.

Men sening ishlaringni, qayg‘u-alamingni va qashshoqligingni bilaman, (ammo sen boysan), shuningdek o‘zlarini yahudiy deydigan, ammo yahudiy bo‘lmay, balki Shaytonning sinagogasi bo‘lganlarning kufri haqoratini bilaman. Sen boshdan kechiradigan narsalarning hech biridan qo‘rqma: mana, sinovdan o‘tishingiz uchun iblis orangizdan ba‘zilarni zindonga tashlaydi; va o‘n kun qayg‘u-alam tortasizlar. O‘limgacha sodiq bo‘l, va Men senga hayot tojini beraman. Vahiy 2:9, 10.

Pergamos jamoati imperator Konstantin davrida haqiqat bilan xato, butparastlik bilan xristianlik o‘rtasidagi murosani, shuningdek shohlar tarixi davomida yuz bergan qadimgi Isroilning murosasini ifoda etgan. U haqiqat bilan xatoning aralashmasini ifoda etgan bo‘lib, bunday aralashma faqat xatoni hosil qilishi mumkin. Bu 1919-yildagi Muqaddas Kitob konferensiyasi orqali ifodalangan bo‘lib, unda “Masih ta‘limoti” kitobining nashr etilishiga sabab bo‘lingan edi, toki murtad protestantizmning soxta xushxabarini yanada yaqinroq aks ettiradigan adventistik xabar yaratilgan bo‘lsin. Aynan adventizmning uchinchi avlodida haqiqatning buyuk murosali yuz bergan edi.

Aynan o‘sha avlodda, 1919-yildan boshlab, jamoat Church Manualni keltirib chiqargan murosani boshladi. Aynan o‘sha avlodda, 1919-yildan boshlab, jamoat sog‘liqni saqlash va din maktablarining har ikkisi uchun akkreditatsiyani talab qilgan murosani boshladi. Aynan o‘sha avlodda zamonaviy katolik asosidagi Injillar tomon harakat boshlangan edi. Aynan o‘sha tarixda rahbariyatning ochiqdan-ochiq masihiylikka qarshi bo‘lgan tuzumlar bilan munosabatlar o‘rnatishga tayyorligi yuzaga keldi.

Bu amaliyot Fuqarolar urushi davrida, Laodikeya rahbariyati Amerika Qo'shma Shtatlari hukumati bilan huquqiy munosabat o'rnatgan paytda, jamoatdagi Amerika tarixidagi eng dahshatli urushga safarbar etilishi kerak bo'lgan yosh yigitlar uchun yaxshiroq natija ta'minlash maqsadida, go'daklik holatida dunyoga kelgan edi; u Birinchi jahon urushi boshlanishida yana takrorlandi, o'shanda General Conference prezidenti A. G. Daniells Germaniya hukumati bilan aloqaga kirishib, Germaniyaning yosh yigitlarni harbiy xizmatga chaqirishi va majburan xizmat qildirishiga, qurol ko'tarishlariga hamda shanba kunini mensimasliklariga o'z ma'qullovinini bergan edi. Daniellsning o'sha harakati ajralishga sabab bo'ldi va bu ajralish bugungi kunning o'ziga qadar mavjud bo'lib kelayotgan Seventh-day Adventist Reform harakatining turli bo'linmalarini yuzaga keltirdi.

O'sha murosas Gitlarning natsist Germaniyasi bilan ham davom etdi, undan keyin esa Sovet Ittifoqini tashkil etgan xalqlar bilan davom etdi, va bugun ham Xitoy kabi tuzumlarda saqlanib kelinmoqda. Uchinchi avlodning davlat boshqaruvi bilan munosabatidagi murosasi, Pergam cherkovida ramziy ifodasini topgan qadimgi Isroil shohlari va Konstantinning murosasi bilan oldindan timsollangan edi. O'sha davr, shuningdek, Preskottning "Masihning Ta'limoti" asarida ifodalangan tinchlik va xavfsizlik haqidagi soxta xushxabar bilan uning cherkov boshqaruvidagi murosasini ham ifodalagan edi.

Men sening ishlaringni va qayerda yashashingni bilaman: u yer — Shaytonning taxti bo'lgan joydir. Sen Mening nomimni mahkam tutib turibsan va hatto orangizda, Shayton yashaydigan o'sha joyda, Mening sodiq shahidim Antipas o'ldirilgan kunlarda ham Menga bo'lgan imoningni inkor etmadim. Ammo senga qarshi bir necha narsam bor: chunki sening oldingda Bil'om ta'limotiga yopishib olganlar bor; u Boloqqa Isroil o'g'illari oldiga qoqilish toshini qo'yishni, butlarga qurbon qilingan narsalardan yeyishni va zinokorlik qilishni o'rgatgan edi. Vahiy 2:13, 14.

Zino G'arbiy Konferensiyaning o'zini natsistlar Germaniyasi va Sovet Ittifoqi kabi xalqlar bilan, buzilgan hukumatlar bilan zarur ishchi aloqalarni saqlab turish bahonasi ostida muvofiqlashtirgan ishini anglatadi; shu bilan birga ular qo'shilgan turli tuzumlar tomonidan quvg'inga uchragan o'sha xalqlardagi sodiqlarni e'tiborsiz qoldirdilar. Butlarga qurbon qilingan taom esa, murtad Protestantizm va Katolitsizmning soxta metodologiyasini ifodalardi; bu metodologiya o'sha paytda murtad metodologiyalarning ko'rsatmalariga, ham din, ham sog'liq masalalarida boshqarilishga rozi bo'lgan Laodikeyachi Adventizm universitetlarida qat'iy o'rnatilib bo'lgan edi.

Iso uchinchi avlodning oxirini ham uning boshlanishini ko'rsatganidek tasvirlab berdi, chunki U to'rtinchi avlodning kelishini 1957 yilda nashr etilgan Questions on Doctrine kitobining chop etilishi bilan belgiladi; bu kitob haqiqat bilan murtad Protestantizm va Katolitsizmning xato g'oyalari o'rtasida mavjud bo'lgan najotga oid asosiy farqni to'liq rad etdi. Albatta, bu kitobda bir qancha xato ta'limotlar bor, ammo mohiyatan u shuni o'rgatadiki, inson Ikkinchi Kelishda mo'jizaviy tarzda o'zgartirilmaguncha, Masihda g'olibona hayot kechirishi imkonsizdir. Bu kitob yigirma besh qadimiy oqsoqol quyoshga sajda qilishi lozim bo'lgan avlodning boshlanishini belgilab berdi. Yaqinlashib kelayotgan yakshanba qonuni davrida Laodikyalik Adventist cherkoviga yakshanba ibodatini qabul qildirishga imkon beradigan siyosiy va diniy unsurlar kelib

bo'lgan edi.

Hizqiyoning to'rtinchi jirkanchligi to'qqizinchi bobda sodiq bo'lgan ozchilik peshonalariga muhr olayotgan paytda, vayron qiluvchi farishtalar o'z ishlarini boshlashidan sal avval sodir bo'ladi. Vahiy sakkizinchi bobning birinchi oyatida, oltinchi yilning oltinchi oyining beshinchi kunida boshlanadi. Vahiy quyoshga sajda qiluvchilar ustiga hukm ijro etilishidan bir kun oldin boshlanadi; quyoshga sajda qilish papalik hokimiyatining belgisidir, va uning ismining soni "666"dir.

Bir yuz qirq to'rt ming kishining muhrlanishi ishi 2001-yil 11-sentabrda Islomning uchinchi voyi tomonidan yer hayvoniga qarshi amalga oshirilgan hujum bilan boshlandi. O'sha hujum xalqlarni g'azablantirdi va keyingi yomg'irning kelganini belgiladi. Ammo keyingi yomg'ir faqat Adventizmning poydevorlariga qaytarilib, Islomning uch voyi poydevor haqiqat ekanini ko'ra oladiganlar tomonidan tan olinardi. O'sha paytda, Yereymiyo "orom" deb belgilagan (ya'ni keyingi yomg'ir bo'lgan) qadimiy yo'llarga qaytarilganlar yo uchinchi Voy karnayini chalayotgan soqchilar bo'lar edilar, yo esa karnay sadosiga quloq solishdan bosh tortadigan va shu tariqa qadimiy yo'llarda yurishni rad etadiganlardan bo'lar edilar.

So'ng ular o'z otalarining 1863-yildagi isyoni gunohi bilan sinovdan o'tkazildilar. Aynan o'sha vaqtda Masihning solihligi haqidagi, ya'ni "haqiqatdagi imon orqali oqlanish" xabari yetib keldi. Bu Jons va Vaggonerning Laodikiya xabari edi, va bu "to'rt shamol"dan kelgan quruq o'lik suyaklarga qaratilgan Hizqiyoning xabari edi; "to'rt shamol" esa uchinchi voyadagi Islomning ramzidir ("bo'shanib chiqishga urinayotgan g'azablangan ot"). Shundan so'ng o'sha oz sonli sodiqlar o'z otalarining 1888-yildagi isyoni gunohi bilan sinovdan o'tkazildilar, Vahiy kitobining o'n sakkizinchi bobidagi qudratli farishta Nyu-York shahrining ulkan binolari qulatilgan paytda tushib kelganida va Vahiy kitobi o'n sakkizinchi bob, birinchi oyatdan uchinchi oyatgacha bajo bo'lganida.

So'ng ular oxirgi yomg'ir xabarini aniqlash orqali sinovdan o'tkazildilar. Oxirgi yomg'ir avvalgi asrlardagi kabi Xudoning qudratining namoyon bo'lishimi edi, yoki Xudoning qudrati namoyonlari faqat o'tmishda bo'lganmidi? O'shanda sodiq ozchilik 1919-yilda o'z otalarining isyonining isyoni orqali sinovdan o'tkazildi. Sodiqlar ozchilikning o'sha uch sinovdan qanday o'tishi ularning peshonalarida Xudoning muhrini qabul qilish-qilmasligini, yoxud o'zlarini Laodikeychi Adventizmning yigirma besh oqsoqoli bilan birga quyoshga sajda qilayotgan holda topish-topmasligini belgilaydi.

Laodikiyalik Adventizmning to'rt avlodiga xos bo'lgan barcha isyonlar 2001-yil 11-sentabrda o'z muqobilini topadi. Ishayo "sharq shamoli kuni" deb belgilagan o'sha sana bir yuz qirq to'rt ming kishining muhrlanish davrining boshlanishini bildiradi, va muhrlanish davri muayyan bir vaqt oralig'idir. Davrning oxiri uning boshi orqali tasvirlab berilgan, chunki Iso har doim bir narsaning oxirini o'sha narsaning boshi bilan tasvirlaydi. Muhrlanish jarayonining so'nggi harakatlarida davrning boshida ifodalangan sinovlar yana bir bor takrorlanadi.

2001-yil 11-sentabrda, Hizqiyodagi to'rtta jirkanchlik va Vahiy kitobining ikkinchi hamda uchinchi boblaridagi dastlabki to'rtta jamoat orqali ifodalangan Laodikiyalik adventizm isyonchilari muvaffaqiyatsiz o'ta olmagan sinovlar yetib keldi; bu esa O'zlarini Yettinchi kun

adventistlari deb e'tirof etuvchilar uchun yo mahluqning tamg'asiga, yo Xudoning muhriga olib boradigan sinov jarayonining boshlanishini belgiladi.

Laodikeya Adventizmining rahbariyati o'z hiylalarining rishtalariga chirmashib qolgan, va ular uchun, avvalgi islohot harakatlari, jumladan Adventizmni vujudga keltirgan islohot harakati bilan ifodalanganidek, Xudoning qudrati namoyon bo'lishining takrorlanishini "tan olish" deyarli imkonsizdir. Qadimgi kishilar Millerning javohirlari bilan ifodalangan ta'limotlarni soxta tangalar va javohirlar bilan sohib yubordilar va ustini berkitdilar. King James Muqaddas Kitobining sandig'i arxaik til zamonlariga tushirilgan va o'rniga gunoh odami terminologiyasida ifodalangan zamonaviy til tarjimalari qo'yilgan.

Agar qadimgi kishilardan birortasi keyingi yomg'ir xabari tinchlik va xavfsizlik xabari emasligi ehtimolini ko'rib chiqishga tayyor bo'lganida edi, Xudoning qudrati namoyon bo'lgan o'tgan muqaddas tarixlardagi voqealar aynan bir yuz qirq to'rt ming kishining muhrlanishini aniq belgilab berishini ular tanib olishlari deyarli imkonsiz bo'lardi. Ular uchun bundan ham qiyinrog'i shuki, bir yuz qirq to'rt ming kishining muhrlanishini eng bevosita belgilab beradigan muqaddas tarixlar Malaki kitobining uchinchi bobini bajo keltiradigan muqaddas tarixlardir, chunki Malaki uchinchi bob Ahd Elchisining to'satdan kelishiga yo'l tayyorlaydigan bir elchi har doim bo'lishini belgilab beradi. Bu elchi, o'z tarixida yomg'ir bo'lmasligini, faqat uning xizmati orqali kelgandagina bo'lishini jasorat bilan e'lon qilgan Ilyos payg'ambar orqali ifodalangan edi.

Hizqiyolning yetmish oqsoqoli Egamizning ma'badi ekanliklari haqidagi da'volari asossiz ekanini va aslida bu da'vo, xuddi uzumzor uzumzorga munosib mevalar keltiruvchilarga berilgani kabi, chetlab o'tilayotgan bir xalqning da'vosini ifoda etishini qabul qilishni kulgili deb bilgan bo'lur edilar. Uchinchi Voyning xabari, yo'lni tayyorlovchi xabarchi, uzumzor haqidagi qo'shiq — bularning barchasi ular ishonch bog'lagan an'ana va urf-odatlariga qarshi guvohlik beradi hamda keyingi yomg'irni tanib olish yo'lida deyarli yengib bo'lmas to'siqni ifodalaydi.

Bir yuz qirq to'rt ming kishining muhrlanishining xulosasi uchinchi Voyning Islomining rolini "tan olganini" da'vo qilganlar uchun ham ayni sinovlarni namoyon etadi. Millerchilar harakatini boshlab bergan "bilimning ortishi" 1798-yilda "yetti vaqt"ning oxirida boshlandi. Bir yuz qirq to'rt ming kishining harakatini boshlab bergan "bilimning ortishi" 1989-yilda ramziy "yetti vaqt"ning (bir yuz yigirma olti yil) oxirida boshlandi. Ana shu bir yuz yigirma olti yillik tobora kuchayib borgan murtadlik davomida Laodikiya adventizmi o'zining to'rtinchi va yakuniy avlodiga yetib keldi.

Uchinchi va to'rtinchi avlodda xalq yoki el o'z sinov muddatining kosasini to'ldiradi, va bu vaqt endi yetib keldi. Hiddekel daryosi orqali ifodalangan Doniyor kitobidagi "bilimning ortishi" ayni paytda inoyat muddati yopilishidan sal oldin Iso Masihning Vahiyi muhrdan yechilganda ortadigan bilimdir.

Doniyor kitobining so'nggi uch bobini keyingi maqolada ko'rib chiqamiz.

"Buyuk hayrat va chalkashlik bo'ladigan kunlar tez yaqinlashmoqda. Farishta liboslariga burkangan Shayton, agar iloji bo'lsa, hatto tanlanganlarning o'zlarini ham aldaydi. Xudolar

ko'p va rabbilar ko'p bo'ladi. Har xil ta'limot shamoli esadi. «Soxta nom bilan atalgan ilm»ga oliy ehtirom ko'rsatganlar o'sha paytda yetakchilar bo'lmaydilar. Aql-idrokka, dahoga yoki iste'dodga suyanib kelganlar o'sha paytda saf boshida turmaydilar. Ular nur bilan hamqadam bo'lib bormadilar. O'zlarini sadoqatsiz ekanini ko'rsatganlarga o'sha paytda suruv ishonib topshirilmaydi. So'nggi tantanavor ishda buyuk kishilarning ozchiligi qatnashadi. Ular o'ziga to'q, Xudodan mustaqildirlar, shu sababli U ulardan foydalana olmaydi. Rabbimizning sodiq xizmatkorlari bor, ular larzaga soluvchi, sinovli davrda ko'zga tashlanadilar. Hozir yashirin turgan qadrli kishilar borki, ular Baal oldida tiz cho'kmaganlar. Sizning ustingizga jamlangan kuchli yog'du bilan porlab turgan nur ularda bo'lmagan. Ammo qo'pol va yoqimsiz ko'rinish ostida chin masihiy fe'l-atvorining sof yorqinligi namoyon bo'lishi mumkin. Kunduz kuni biz osmonga qaraymiz, ammo yulduzlarni ko'rmaymiz. Ular o'sha yerda, samoda sobit turadilar, lekin ko'z ularni ajrata olmaydi. Kechasi esa biz ularning haqiqiy jilvasini ko'ramiz." Testimonies, 5-jild, 80, 81.